

De Turquia cap a Europa passant per Xipre

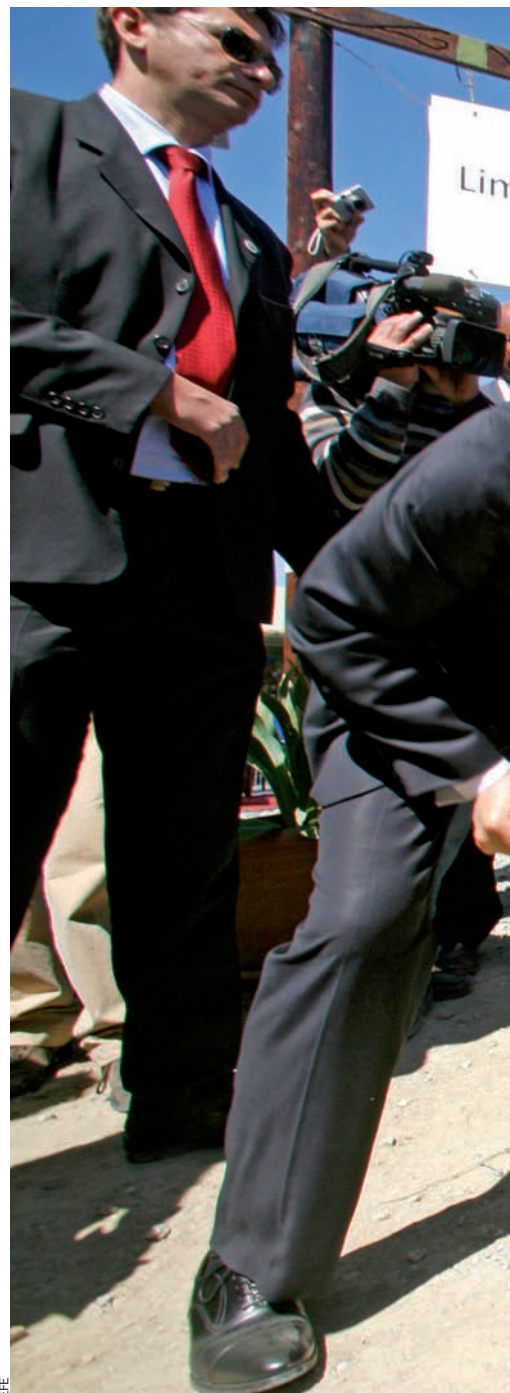
La comunitat turca del nord de l'illa de Xipre farà eleccions presidencials aquest diumenge 18 d'abril, amb la incertesa de si el resultat en condicionarà la unió amb la part grega. Un fracàs del procés podria barrar l'adhesió de Turquia a la Unió Europea.

Poques vegades unes eleccions que afecten menys de tres centenars de milers de persones poden tenir unes repercussions tan grans per a tot un continent. El president de la República Turca de Xipre del Nord, Mehmed Ali Tàlat, s'enfronta a la reelecció aquest diumenge 18 d'abril, cosa que pot tenir conseqüències importants per a la Unió Europea i, sobretot, per a Turquia. Ara per ara, les enquestes indiquen que el favorit a guanyar les eleccions presidencials en aquesta part de l'illa de Xipre és Dervis Eroglu, líder del Partit d'Unitat Nacional (UBP); formació que, amb un 44% dels vots, ja va guanyar les eleccions parlamentàries que es van dur a terme en aquesta república l'abril del 2009. Tot i que la UBP gaudeix de majoria al parlament per un sol escó, Eroglu va poder ser nomenat primer ministre de la república turcoxipriota. Eroglu, de fet, és partidari d'una línia negociadora més dura, cosa que, si aconseguís la presidència, posaria en perill el procés de reunificació de Xipre, una illa de la Mediterrània que resta partida en dues comunitats, la grega i la turca, des de l'any 1974.

Per això, en un intent de recuperar el lideratge a les enquestes, el president Tàlat va advertir la setmana passada que una victòria d'Eroglu voldria dir la mort definitiva de les converses, cosa que, alhora, segons ell, posaria fi a l'intent de Turquia d'ingressar a la Unió Europea, perjudicaria les relacions entre aquest país i Grècia i, alhora,

portaria inestabilitat i traves en el creixement econòmic a tota l'àrea de l'est mediterrani. "Això serà un desastre, no tan sols per als turcoxipriotes, sinó també per a Turquia i per al procés d'adhesió. Serà un gran pas enrere per als turcs", va manifestar Tàlat a l'agència Associated Press, mentre feia campanya pels indrets més remots de l'illa. Tot i els advertiments del president, el seu oponent ha volgut deixar clar durant aquesta campanya electoral que si guanya la presidència continuarà les negociacions; això sí, advertint que per a ell la cosa més important és defensar els drets dels turcoxipriotes. "És impossible que qualsevol de les parts s'aixequi de la taula de negociació", va assegurar Eroglu.

Procés encallat. La divisió de l'illa de Xipre és, així doncs, un dels entrebancs més importants perquè les negociacions per a l'adhesió de Turquia a la Unió Europea avancin per bon camí. Si més no, ho apuntava el comissari per a l'Ampliació Europea, Stefan Füle, en un article publicat pel diari turc *Hürriyet* a mitjan mes passat: "Hem de superar el punt mort en què es troba la qüestió de Xipre. Les actuals negociacions ofereixen una oportunitat única per a trobar un acord acceptable amb l'objectiu de reunificar l'illa", apuntava Füle en aquest diari. Ara per ara, l'adhesió de Turquia topa amb les desavinences d'aquest país amb Grècia, però també amb les objecci-

EFE

ons que hi posa França. El president francès, Nicolas Sarkozy, és, de fet, un dels opositors més fermes a l'adhesió de Turquia, que considera un país asiàtic que només mereix una mena d'associació privilegiada. En canvi, el Regne Unit, si més no mentre els laboristes governin, és un dels estats que dona més suport a l'ingrés de Turquia. A més, aquest país té una responsabilitat històrica amb Xipre, perquè l'illa fou colònia britànica fins l'any 1960

El president grecoxipriota, Dimitris Christofias, a la dreta, i el seu homòleg turcoxipriota, Mehmed Ali Talat, durant l'acte simbòlic d'inici de les obres de millora d'una carretera que uneix les dues parts de l'illa de Xipre, el dia 29 de març.

i encara hi manté una important base militar. Pel que fa a Alemanya, la cancellera Angela Merkel ha posat com a condició que Turquia compleixi tots els requisits d'ingrés.

Per aquesta raó Mensur Akgün, un dels millors experts en política exterior de Turquia, corroborava no fa gaire l'opinió que l'ingrés de Turquia a la Unió quedarà paralitzat si el conflicte de Xipre resta sense resoldre, a la vegada que advertia que Turquia va perdre

el seu desig d'adhesió i, molt més, de fer més sacrificis: "Vuit articles [de la proposta d'adhesió de Turquia] han estat suspesos per la negativa de Turquia a acceptar les seves responsabilitats comercials amb la Unió; és a dir, per no voler obrir els seus ports i aeroports a les naus amb bandera grecoxipriota. Cinc articles més han estat blocats per França per tal de no encoratjar Turquia a la plena pertinença. A més, els grecoxipriotes han anunciat recentment que

blocaran sis articles més", assenyalava Akgün en una entrevista al diari turc *Zaman*.

De fet, els grecoxipriotes i, per extensió, també Grècia, tenen gran part de la paella ben agafada pel mànec en aquesta qüestió. Com a membres de la Unió Europea que són des de l'any 2004, poden vetar l'entrada de Turquia. L'ingrés de Xipre, en aquest sentit, ha decebut els líders europeus que es pensaven que la seva incorporació fóra

Tres dècades de partició

L'illa de Xipre fou ocupada majoritàriament per grecs de religió cristiana fins que al segle XVI va passar a formar part de l'imperi otomà. Ja al segle XX, durant la Primera Guerra Mundial, fou ocupada pels britànics. Les comunitats grega i turca que habitaven l'illa van enfrontar-se violentament, sobretot a partir dels anys 30; un conflicte que no es va aturar l'any 1960, quan Xipre va assolir la independència del Regne Unit. El 1974 l'illa va quedar partida en dues parts, a conseqüència de la invasió del nord per part de l'exèrcit turc en resposta a un cop d'estat dut a terme pels grecoxipriotes amb el suport d'Atenes. D'aleshores ençà, tots els esforços de les Nacions Unides per a superar les diferències entre ambdues dues comunitats han fracassat. Una via esperançadora es va obrir amb el pla proposat pel secretari general Kofi Annan el 1992 i, sobretot, amb l'arribada al poder de dos presidents amb tarannà moderat i negociador: Dimitris Christofias i Mehmed Ali Tàlat.

un estímul amb vista a les negociacions per la reunificació. Sigui com sigui, un mes abans de l'ingrés de Xipre, els grecoxipriotes van rebutjar en un referèndum un pla de les Nacions Unides que, a grans trets, proposava una federació de dos estats amb una presidència rotatòria. Aquell pla, presentat l'any 1992 per Kofi Annan —en aquell moment secretari general de les Nacions Unides—, fou aprovat pels turcoxipriotes el mateix mes d'abril del 2004.

Per a molts grecoxipriotes la solució dels dos estats implicaria un reconeixement *de facto* de la partició de l'illa en lloc de reunificar-la. De fet, un dels principals esculls, ara per ara, és que Turquia no reconeix l'estat grec de Xipre, a la vegada que cap altre país del món, tret de Turquia mateix, no reconeix la República Turca de Xipre del

Un grup de grecoxipriotes fan cua per poder passar la barrera del carrer de Ledra, a Nicòsia, la capital de Xipre, l'abril del 2008, quan fou oberta i es va permetre el pas a l'una banda i a l'altra.

Nord. D'aquí ve que Egemen Bagis, el ministre turc per a les relacions amb la Unió Europea, consideri que la qüestió de Xipre no hauria de ser un requisit previ per a l'adhesió de Turquia. “Si la solució del conflicte no fou un requisit per a l'entrada de Xipre, tampoc no ho hauria de ser per a cap més país”, declarava fa uns dies Bagis, que és el cap de la delegació que negocia l'ingrés de Turquia a la Unió Europea.

Oportunitat única. El moment polític que es viu a Xipre és més favorable que mai a la reunificació. L'elecció de Dimitris Christofias com a president dels grecoxipriotes el febrer del 2008 va aportar bones perspectives a la reunificació. Christofias, l'únic president comunista d'un estat membre de la Unió Europea, té molt bona sintonia personal amb el president turcoxipriota, Mehmed Ali Tàlat. “Encara hi ha esperança, sobretot gràcies a les freqüents trobades que s'han programat. Des del setembre del 2008, el líder grecoxipriota, Dimitris Christofias, i el líder turcoxipriota, Mehmed Ali Tàlat, s'han reunit més de cinquanta vegades sota la supervisió de les Nacions Unides per trobar un acord per tal de reunificar l'illa”, explicava, amb un to optimista, l'expert Mensur Akgün en una entrevista publicada fa setmanes pel diari turc *Zaman*.

Sigui com sigui, el perill per al procés de pau no solament pot venir d'una derrota electoral del president Tàlat a les eleccions presidencials de la república turca de Xipre, programades per al dia 18 d'abril. Per la banda grega, el president Christofias s'ha quedat pràcticament sol a l'hora de defensar la reunificació de l'illa, sobretot d'ençà que va perdre, a principi del mes de febrer passat, el suport del partit socialista, que va abandonar la coalició de govern, formada fins aleshores per tres partits. Yiannakis Omirou, líder dels socialistes grecoxipriotes, considera que el president Christofias ha fet massa concessions als turcoxipriotes. “Quan una minoria, a través de l'ús de la força i el xantatge, demana un paper dins l'estat en igualtat de condicions amb la majoria, aleshores qualsevol constitució que reflecteixi aquest atac contra la realitat històrica estarà condemnada al fracàs”, va advertir Omirou. Tot i la sortida dels socialistes del govern, no és previst que s'hagin de convocar eleccions avançades a Xipre. El president Christofias restarà al càrrec, almenys, fins a les presidencials previstes el 2013. Si el turcoxipriota Tàlat obté la reelecció aquest 18 d'abril, les possibilitats que les negociacions per a la reunificació vagin endavant seran més altes.

Xevi Camprubi